

OBSAH

PŘEDMLUVA	7
I. VÝZNAM A ÚLOHA ŠKOLSKÉHO MANAGEMENTU	11
1 ŠKOLSKÝ MANAGEMENT A VÝCHODISKA JEHO STUDIA ..	11
1.1 Školský management - klíč k efektivitě vzdělávacích soustav	11
1.2 Několik výchozích poznámek k řízení ve školství	15
1.3 K základním pojmům a termínům řízení škol	21
Doporučená literatura	25
Kontrolní otázky	25
2 POZNATKY A ZKUŠENOSTI Z PODNIKOVÉHO MANAGEMENTU A ŘÍZENÍ ŠKOL	26
2.1 Příklad pokusů o konkrétní aplikace	32
2.2 Specifika školství a školy a jejich řízení	34
2.3 Reformní pedagogika a Příhodova racionalizace školství ...	38
Doporučená literatura	40
Kontrolní otázky	42
3 VZDĚLÁVACÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY	41
3.1 Vymezení vzdělávací politiky	41
3.2 Aktuální problémy naší vzdělávací politiky	50
Doporučená literatura	53
Kontrolní otázky	54
4 VZDĚLÁNÍ A EKONOMIKA	55
4.1 Ekonomický pohled na vzdělávání	55
4.2 Financování ve školství	59
4.3 Organizačně právní formy hospodaření	69
Doporučená literatura	73
Kontrolní otázky	73
II. VEDENÍ LIDÍ	74
5 PERSONÁLNÍ MANAGEMENT A ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ	74
5.1 Příprava a výběr pracovníků	74
5.2 Rozvoj a hodnocení	78
5.3 Odměňování a zabezpečení	87
5.4 Zaměstnanecké vztahy a vztahy s odbory	82
Doporučená literatura	88

	Kontrolní otázky	88
6	MOTIVACE PRACOVNÍ ČINNOSTI	89
	6.1 Douglas McGregor: „Teorie X“ a „Teorie Y“	89
	6.2 Maslowova teorie hierarchie potřeb	93
	6.3 Herzbergova dvoufaktorová teorie	97
	6.4 McClellandova teorie tří typů motivačních potřeb	99
	6.5 Vroomova teorie očekávání	100
	6.6 Porterův a Lawlerův model očekávání	101
	6.7 Adamsova teorie spravedlivé odměny	102
	6.8 Skinnerova teorie pozitivního zesílení	103
	6.9 Peníze jako motivační stimul	104
	Doporučená literatura	105
	Kontrolní otázky	105
7	VŮDCOVSTVÍ („LEADERSHIP“)	102
	7.1 Vůdcovské styly opírající se o pravomoc, vliv, chování vůdců	106
	7.2 Osobnostní rysy řídicích pracovníků	112
	7.3 Situační podmínky úspěšného jednání vůdců	115
	Doporučená literatura	121
	Kontrolní otázky	121
8	KONFLIKTY A JEJICH ŘEŠENÍ	122
	8.1 Charakteristika konfliktů a jejich příčiny	122
	8.2 Druhy konfliktů a jejich zvládnání	124
	8.3 Řešení konfliktů	127
	8.4 Prevence konfliktů	129
	Doporučená literatura	130
	Kontrolní otázky	130
9	ZDRAVÍ (ZDRAVOTNÍ RIZIKA) MANAŽERA	131
	9.1 Psychohygienu a její význam v životě manažera	131
	9.2 Životospráva a její vliv na zdraví manažera	134
	Doporučená literatura	143
	Kontrolní otázky	143

III. ŠKOLSTVÍ A ŠKOLY JAKO ORGANIZACE A JEJICH MANAGEMENT

	MANAGEMENT	145
10	ŠKOLSTVÍ A ŠKOLA JAKO ORGANIZACE	145
	10.1 Společenská determinovanost a autonomie školství	145
	10.2 Škola jako relativně autonomní sociální systém	151
	Doporučená literatura	160
	Kontrolní otázky	160

11 ŠKOLSTVÍ A ŠKOLA JAKO MODEL DEMOKRATICKÉ SPOLEČNOSTI	164
11.1 Učitelé a jejich organizace	165
11.2 Rodiče a jejich asociace	166
11.3 Studenti	168
11.4 Školní samospráva	169
Doporučená literatura	174
Kontrolní otázky	174
12 PROGRAMY A PLÁNY ŠKOL	175
12.1 Úvod	175
12.2 Strategické plánování v podmínkách školy	177
12.3 Plány škol, jejich účel, struktura a proces tvorby	180
12.4 Obsahová náplň hlavních etap plánovacího procesu	184
Doporučená literatura	190
Kontrolní otázky	190
13 INFORMACE A ROZHODOVÁNÍ V PROCESU ŘÍZENÍ ŠKOL	191
13.1 Fáze rozhodování	192
13.2 Roviny závaznosti informací pro rozhodování	193
13.3 Informační systém a jeho počítačová podpora	195
13.4 Informační a rozhodovací procesy v řízení	195
Doporučená literatura	201
Kontrolní otázky	201
14 VYUŽITÍ POČÍTAČŮ PŘI ŘÍZENÍ ŠKOLY A PEDAGOGICKÉHO PROCESU	202
14.1 Základní poznatky o využití počítačů	202
14.2 Zásady používání výpočetní techniky	208
14.3 Ochrana dat před viry	212
14.4 Programová vybavenost školy	213
Doporučená literatura	215
Kontrolní otázky	215
15 ŘÍZENÍ ZMĚN VE ŠKOLE	216
15.1 Příčiny změn a reakce lidí na ně	216
15.2 Předpoklady úspěšné změny	219
15.3 Změny v pedagogickém procesu a jejich řízení	225
15.4 Úloha ředitele v řízení změny	232
15.5 Monitorování a evaluace změny	233
Doporučená literatura	234
Kontrolní otázky	235

IV. PLÁNOVÁNÍ, REALIZACE A HODNOCENÍ

PEDAGOGICKÉHO PROCESU	236
16 KONCEPCE PEDAGOGICKÉ PRÁCE ŠKOLY	236
16.1 Žák jako východisko a kritérium úspěšného řízení pedagogického procesu v rámci školy	236
Doporučená literatura	251
Kontrolní otázky	251
17 PEDAGOGICKÝ PROCES A JEHO ŘÍZENÍ	252
17.1 Pojetí pedagogického procesu a jeho řízení	252
17.2 Pedagogický proces v jeho vztazích s procesem řízení ...	256
17.3 K charakteristice dvou odlišných systémů řízení škol ...	259
17.4 Formy řídicího chování vedoucích pracovníků škol a učitelů	264
Doporučená literatura	267
Kontrolní otázky	267
18 PROMĚNY V PROJEKTOVÁNÍ OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ	268
18.1 Tradiční a současné pojetí obsahu vzdělání	268
18.2 Obsah vzdělání směřuje k pedagogickým cílům školy	270
18.3 Projekce obsahu vzdělání v učebních plánech a osnovách	273
18.4 Jde také o inovace vlastního učiva a jeho větší variabilitu .	274
18.5 Vzdělávací standardy - jejich možnosti a perspektivy	276
18.6 Kurikulární reforma a tvorba školních kurikulů	277
Doporučená literatura	282
Kontrolní otázky	280
19 SPECIFICKÉ PROBLÉMY ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	
A PROFESNÍ PŘÍPRAVY	283
19.1 Tvorba vzdělávacích programů	284
19.2 Profil absolventa	286
19.3 Sociální partneři odborného školství	287
19.4 Příprava na zaměstnání nebo povolání ?	289
19.5 Obory přípravy a úroveň vzdělání	292
19.6 Standardy odborného vzdělávání	293
19.7 Odborné vzdělávání a mezinárodní dokumenty	294
Doporučená literatura	299
Kontrolní otázky	299
20 NOVÉ PEDAGOGICKÉ SMĚRY A JEJICH VLIV	
NA ČINNOST ŠKOLY	300
20.1 Změna principiálního východiska v pedagogickém myšlení	300

20.2	Charakteristické rysy hlavních pedagogicko- didaktických koncepcí 2. poloviny 20. století	303
20.3	Znaky didaktické reality alternativního vyučování	306
20.4	Problémy řízení a správy reformně pedagogických a alternativních škol	308
	Doporučená literatura	311
	Kontrolní otázky	311
21	KLIMA ŠKOLY	312
21.1	Faktory ovlivňující klima školy	313
21.2	Problémy diagnostiky školního klimatu	319
21.3	Možnosti managementu při pozitivním ovlivňování klimatu školy	322
	Doporučená literatura	325
	Kontrolní otázky	326
22	TŘÍDNÍ MANAGEMENT, JEHO FUNKCE A NÁPLŇ	327
22.1	Co je a k čemu slouží třídní management - vstupní charakteristika	327
22.2	Adresáti této kapitoly	329
22.3	Vůdčí hodnotová orientace třídního managementu - orientace na žákovu osobnost	331
22.4	Převažující cílové tendence	335
22.5	Třídní management jako organizace podmínek účinného vyučování a učení	338
	Doporučená literatura	341
	Kontrolní otázky	342
23	SOCIÁLNÍ KLIMA ŠKOLNÍ TŘÍDY	343
23.1	Charakteristika sociálního klimatu třídy	344
23.2	Zjišťování sociálního klimatu třídy	345
23.3	Změna sociálního klimatu třídy	352
	Doporučená literatura	356
	Kontrolní otázky	356
24	HODNOCENÍ EFEKTIVITY A ÚČINNOST PRÁCE ŠKOLY ..	357
24.1	Evaluace činnosti školy	357
24.2	K výzkumům efektivity škol v zahraničí	363
	Doporučená literatura	370
	Kontrolní otázky	370
	Literatura	371